

Suvestinė redakcija nuo 2022-03-31

Įsakymas paskelbtas: TAR 2021-10-01, i. k. 2021-20654

**LIETUVOS STATISTIKOS DEPARTAMENTO
GENERALINIS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL STATISTINIO TYRIMO METODIKOS ARBA APRAŠO RENGIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO**

2021 m. rugsėjo 30 d. Nr. DĮ-242
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punktu bei 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinančiu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą, su visais pakeitimais:

1. Tvirtinu Statistinio tyrimo metodikos arba aprašo rengimo tvarkos aprašą (pridedama).
2. Pripažįstu netekusiu galios Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymą Nr. DĮ-124 „Dėl Statistikos darbo (tyrimo) metodikos arba aprašo rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Generalinė direktorė

Jūratė Petrauskienė

STATISTINIO TYRIMO METODIKOS ARBA APRAŠO RENGIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Statistinio tyrimo metodikos arba aprašo rengimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato statistinio tyrimo metodikos arba aprašo (toliau – metodika) rengimo, svarstymo, derinimo, tvirtinimo, skelbimo ir atnaujinimo tvarką.

2. Metodikoje nurodoma statistinio tyrimo tikslas, statistinių duomenų šaltiniai, statistinių duomenų rinkimo ir jų apdorojimo būdai, statistinių rodiklių skaičiavimo procedūros, joje turi būti aprašytos visos statistinio tyrimo atlikimo sąlygos ir atliekamų veiksmų eiga.

3. Jei dėl statistinio tyrimo specifikos metodinis dokumentas negali būti aprašytas pagal visus šio aprašo priede nustatytus reikalavimus, jis vadinamas aprašu.

4. Metodikas rengia Lietuvos statistikos departamentas ir kitos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos. Tvarkos aprašas yra rekomendacinio pobūdžio rengiant Lietuvos banko metodikas.

4¹. Rengiant makroekonominę statistiką bei eksperimentinės statistikos rodiklius metodikas atitinka aktualūs metainformacijos aprašai ir / arba duomenų šaltinių ir metodų aprašai.

Papildyta punktu:

Nr. [DĮ-90](#), 2022-03-30, paskelbta TAR 2022-03-30, i. k. 2022-06316

II SKYRIUS TEISĖS AKTAI

5. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punktu. Rengiant, svarstant, derinant, tvirtinant, skelbiant ir atnaujinant metodiką vadovaujama šios tvarkos aprašu.

6. Skirtingų statistikos sričių metodikos rengiamos atsižvelgiant į atitinkamą statistikos sritį reglamentuojančius Europos Sąjungos (ES) ir Lietuvos Respublikos teisės aktus.

III SKYRIUS METODIKOS PROJEKTO RENGIMAS

7. Rengėjas metodiką rengia atsižvelgdamas į statistinio tyrimo specifiką.

8. Rengiamojoje metodikoje turi būti aprašyta: bendrosios nuostatos, tikslas, pagrindinės sąvokos, teisinis pagrindas, taikomi klasifikatoriai, tiriamoji visuma, elementų aprėptis, skaičiuojami (vertinami) parametrai, taikomi metodai, statistinių duomenų šaltiniai, duomenų surinkimas ir apdorojimas, statistinių duomenų ir statistinės informacijos kokybės užtikrinimas, statistinių duomenų ir statistinės informacijos konfidencialumo užtikrinimas ir asmens duomenų tvarkymas statistikos tikslais, statistinių rodiklių (įverčių) ir jų paklaidų skaičiavimo formulės ir kiti teoriniai paaiškinimai, naudojamos kompiuterių programos, kiti specifiniai aspektai, statistinės informacijos sklaida, naudotos literatūros sąrašas, priedai bei baigiamosios nuostatos. Rekomendacijos metodikos rengimui pateikiamos tvarkos aprašo priede.

IV SKYRIUS METODIKOS PROJEKTO SVARSTYMAS, DERINIMAS, TVIRTINIMAS IR METODIKOS SKELBIMAS

9. Lietuvos statistikos departamento Metodinės komisijos, sudarytos Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus įsakymu, (toliau – Metodinė komisija) sekretorius kiekvienų metų spalio mėnesį kreipiasi oficialiu raštu į kitas oficialiąją statistiką tvarkančias įstaigas prašydamas iki lapkričio 30 d. pateikti metodikų, kurių projektus planuojama parengti ir pateikti Metodinei komisijai svarstyti ateinančiais metais, sąrašą, numatomas (pageidaujamas) metodikų projektų pateikimo Metodinei komisijai datas bei pateikia atsakingų specialistų kontaktus.

10. Metodinės komisijos sekretorius parengia ir gruodžio mėn. Metodinės komisijos posėdyje pristato preliminarų metinį metodikų svarstymo planą.

11. Metinį statistinių tyrimų metodikų arba aprašų svarstymo planą tvirtina Metodinės komisijos pirmininkas.

12. Kitos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos apie metodikų projektų pateikimo ir svarstymo terminus informuojamos el. paštu.

13. Lietuvos statistikos departamento parengtas metodikos projektas Metodinei komisijai teikiamas svarstyti kartu su statistiniams duomenims surinkti skirtu statistiniu formuliariu.

14. Kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų parengti metodikų projektai, kartu su statistiniams duomenims surinkti skirtais statistiniais formuliariais (ištestuotais respondentų), teikiami aprobuoti Metodinei komisijai oficialiu raštu.

15. Lietuvos statistikos departamento metodikos projektas, pataisytas atsižvelgus į Metodinės komisijos pastabas, derinamas su Lietuvos statistikos departamento darbuotojais, kurie teisės aktų nustatyta tvarka vizuoja įsakymų projektus, bei metodikos oponentu (-ais), Metodinės komisijos posėdžio sekretoriumi ir pirmininku.

16. Kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų parengti metodikos projektai, pataisyti atsižvelgus į Metodinės komisijos pastabas, derinami su Lietuvos statistikos departamento statistikos skyrių darbuotojais, atsakingais už atitinkamą statistikos sritį, metodikos oponentu (-ais), Metodinės komisijos posėdžio sekretoriumi ir pirmininku. Metodikos projekto derinimo procedūra užbaigiama Lietuvos statistikos departamento oficialiu atsakomuoju raštu.

17. Ginčytinus klausimus dėl metodikos projekte vartojamų sąvokų metodikos rengėjas suderina su įstaigos Terminijos komisija.

18. Lietuvos statistikos departamento parengto metodikos projekto derinimo ir tvirtinimo procedūros turi būti pradėtos per 2 savaites ir baigtos ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo pritarimo Metodinėje komisijoje. Metodikos projekto derinimo procedūrą koordinuoja Metodinės komisijos sekretorius. Šiuo punktu nustatytas terminas gali būti pratęstas Metodinės komisijos sprendimu.

19. Suderintas Lietuvos statistikos departamento metodikos projektas teikiamas tvirtinti Lietuvos statistikos departamento generaliniam direktoriui.

20. Galutinai suderinti kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų metodikų projektai teikiami tvirtinti įstaigų nustatyta tvarka. Patvirtinta kitos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos statistinio tyrimo metodika pateikiama Metodinės komisijos sekretoriui.

21. Patvirtintos Lietuvos statistikos departamento ir kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų metodikos teikiamos skelbti Oficialiosios statistikos portale (osp.stat.gov.lt). Patvirtintos kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų metodikos taip pat skelbiamos tų įstaigų interneto svetainėse arba kitur, kur vartotojai galėtų jas surasti.

V SKYRIUS

METODIKOS ATNAUJINIMAS

22. Metodika peržiūrima ir atnaujinama pasikeitus teisės aktams, nustatantiems reikalavimus statistiniam tyrimui, taikomiems metodams, kitai informacijai, aprašytai tvarkos aprašo 8 punkte, bet ne rečiau kaip kas 5 metus. Metodikos pakeitimo įsakymas turi būti patvirtintas ne vėliau kaip iki statistinio tyrimo, atliekamo pagal naujus reikalavimus, pradžios.

23. Esant pakeitimų, turinčių įtakos galutiniams rezultatams (įverčių reikšmėms, jų tikslumui, struktūrai), atnaujintos metodikos projektas teikiamas Metodinei komisijai svarstyti. Jei pakeitimų nedaug ir jie neturi įtakos galutiniams rezultatams bei Metodinės komisijos paskirtas (-i) oponentas (-ai) neturi esminių pastabų dėl atnaujinto metodikos projekto, jis teikiamas Metodinei komisijai ne svarstyti, o susipažinti (kaip informacija).

24. Atnaujinamos metodikos projektas pateikiamas su pažymėtais pakeitimais (*MS Word* funkcija „Sėti keitimus“).

25. Atnaujintos metodikos projektas svarstomas, derinamas, tvirtinamas ir metodika skelbiama tvarkos aprašo 13–21 punktuose nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

PRIEDAI

26. Rekomenduojamas metodinio dokumento turinys.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Pasikeitus šiame tvarkos apraše nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

(Rekomenduojamas metodinio dokumento turinys)

STATISTINIO TYRIMO METODIKOS ARBA APRAŠO PAVADINIMAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Trumpai nurodoma metodikos paskirtis, aprašomas metodikos turinys. Įvardijami pagrindiniai statistinio tyrimo etapai, nurodomi esminiai metodologiniai ir organizaciniai pasikeitimai.

**II SKYRIUS
TIKSLAS**

2. Paaškinamas statistinio tyrimo tikslas.
3. Nurodomi pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai.
4. Nurodomas statistinio tyrimo tiriamasis laikotarpis, pvz.: mėnuo, ketvirtis, metai, nurodyti, jei statistiniame tyrime yra renkami skirtingo periodiškumo rodikliai, pvz.: „Priklausomai nuo rodiklio tiriamasis laikotarpis gali būti kalendoriniai metai arba trejų metų laikotarpis.“

**III SKYRIUS
PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

5. Metodikoje vartojamos pagrindinės statistinių rodiklių ir vartojamų terminų sąvokos dėstomos viename punkte kaip papunkčiai abėcėlės tvarka, sąvokų pavadinimai rašomi paryškintuoju šriftu, pvz.:

„5. Statistiniame tyrime vartojamos sąvokos:

5.1. **Infliacija** – piniginio vieneto perkamosios galios mažėjimas, pasireiškiantis ilgalaikiu vidutinio bendrojo kainų lygio kilimu.

5.2. **Kainų indeksas** – santykinis rodiklis, rodantis kainų pokytį per tam tikrą laikotarpį.“

Jeigu metodikoje vartojamos sąvokos apibrėžtos kituose teisės aktuose, pakanka nurodyti tuos teisės aktus (pvz., „Kitos metodikoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatyme vartojamas sąvokas“). Prireikus įsivedamas sąvokos trumpinys, kuris toliau bus vartojamas visoje metodikoje (pvz., „**Vartotojų kainų indeksas (VKI)** – <...>“). Tokiu atveju skyrius turi būti pavadinamas „**PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI**“. Pirmenybė teikiama lietuviškiems terminams ir sąvokoms, taip pat Lietuvos Respublikos terminų banko terminams. Prireikus bent vieną apibrėžtą sąvoką paašškinti plačiau, skyrių pavadinti „**PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR PAAIŠKINIMAI**“.

**IV SKYRIUS
TEISINIS PAGRINDAS**

6. Remiantis teisės aktų hierarchija konkretų statistinį tyrimą reglamentuojantys ir su juo susiję teisės aktai išvardijami tokia tvarka: ES teisės aktai, Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir kiti teisės aktai (Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymo, Oficialiosios statistikos programos nurodyti nereikia), pvz.:

„6.1. Statistinį tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

6.1.1. 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos, kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje;

6.1.2. 2020 m. liepos 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1197, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos,

kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje, nustatomos techninės specifikacijos ir tvarka;

6.1.3. Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas;

6.1.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimas Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“.

6.2. Teisės aktai, susiję su statistiniu tyrimu:

6.2.1. 2019 m. gruodžio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/2181, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1700 nustatomos keliems duomenų rinkiniams bendrų elementų techninės charakteristikos;

6.2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 244 „Dėl informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo“.

Metodikoje, nurodant Lietuvos Respublikos teisės aktą, išskyrus įstatymą, arba teikiant nuorodą į kitu teisės aktu patvirtintus nuostatus, taisykles, programą ir pan., nurodomas teisės aktą priėmusio subjekto (-ų) pavadinimas (-ai), teisės akto priėmimo data, teisės akto rūšis, teisės aktą priėmusio subjekto (-ų) suteiktas numeris, visas teisės akto pavadinimas (antraštė), o jo oficialaus paskelbimo šaltinis nenurodomas. Jeigu buvo pakeistas teisės akto pavadinimas (antraštė), teikiant teisės akto nuorodą, rašomas naujasis teisės akto pavadinimas (antraštė). Jei metodikos tekste kelis kartus kartojama nuoroda į tą patį teisės aktą, jo pavadinimas (antraštė) neberašoma. Tekste kartojant nuorodą į tuos pačius nuostatus, taisykles, programą ir pan., skliaustuose turi būti nurodoma, kad toliau rašomas tik nuostatų, taisyklių, programos ir pan. pavadinimas arba trumpinys.

V SKYRIUS

TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

7. Nurodomi statistiniame tyrime naudojami klasifikatoriai.

Reikia išvardyti tik tuos klasifikatorius, kurie susiję su skelbiama statistine informacija, o ne naudojami organizuojant statistinį tyrimą (pvz., nereikėtų nurodyti Ūkio subjektų būklių, Nuosavybės formų klasifikatorių ir kt.).

Jei klasifikatorius yra tvirtinamas Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus ar kitos įstaigos vadovo, nurodoma įsakymo ar kito teisės akto, kuriuo jis patvirtintas, data, numeris, pavadinimas (antraštė) ir vieta, kur jį galima rasti internete (pvz., „Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“. EVRK 2 red. paskelbtas Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai“).

Jei klasifikatorius yra reguliariai atnaujinamas, tada teisės aktas, kuriuo jis patvirtintas, nenurodomas (pvz., „Produktų, gaminių ir paslaugų klasifikatorius (PGPK), paskelbtas Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai“).

Jei klasifikatorius nėra tvirtinamas, nurodoma tik vieta, kur jį galima rasti internete (pvz., „Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį klasifikatorius (COICOP – *Classification of Individual Consumption Purpose*), paskelbtas Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai“). Jei visi išvardyti klasifikatoriai skelbiami toje pačioje vietoje internete, tada nuoroda nekartojama prie kiekvieno klasifikatoriaus atskirai, o pateikiama pirmame skyriaus punkte (pvz., „Tyrime naudojami klasifikatoriai skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai“), o klasifikatoriai pateikiami papunkčiuose.

Jeigu statistiniame tyrime naudojama kokia nors klasifikacija, randama tik, pvz., Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) parengtame vadove, ją reikėtų pateikti kaip metodikos priedą. Jei klasifikatorius yra gan didelis, įrašomas jo pavadinimas, vadovo pavadinimas ir pateikiama vieta, kur jį galima rasti internete.

VI SKYRIUS

TIRIAMOJI VISUMA, ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI (VERTINAMI) PARAMETRAI

8. Tiksliai aprašoma statistinio tyrimo aprėptis, t. y. nusakoma tiriamoji visuma ir kas yra šios visumos elementas (pvz., įmonė, vietos vienetas, tam tikru adresu gyvenanti žmonių grupė, namų ūkis ir pan.). Nurodomos tiriamosios visumos elementų aprėpties geografinės, demografinės ar kitos ribos (pvz., ar reprezentuojama visa šalies ekonominė teritorija, ar tik apskritys; ar reprezentuojami visi šalies gyventojai, ar tik miestų ir miesto tipo gyvenviečių ir pan.). Apibrėžiami pagrindiniai vertinami parametrai (tiriamų objektų charakteristikos) (pvz., „vidutinis dirbančių asmenų skaičius“, „pardavimo pajamos (apyvarta) (suma)“, „užimtųjų ir bedarbių skaičius“ ir pan.) ir jiems keliami reikalavimai.

VII SKYRIUS

TAIKOMI METODAI

9. Aprašomi statistiniame tyrime taikomi metodai (taikomi vidurkio, grupavimo ar apibendrinimo metodai ar taikomi imčių metodai – renkama tikslinė, nupjautinė, tikimybinė imtis ir kt.), pagrindžiamas jų pasirinkimas. Nurodoma, kaip ištisiniam statistiniam tyrimui sudaromas populiacijos elementų sąrašas. Nurodoma, kaip ir kokiais kriterijais remiantis (pvz., atsižvelgiant į populiacijos elementų geografinę padėtį) išrenkama tikslinė imtis, įvardijami ėmimo sąrašui formuoti naudojami elementų požymiai, iš jų išrenkamų elementų skaičius ir išrinkimo būdai. Aprašoma, kaip išrenkama nupjautinė imtis, kokie kintamieji (individualūs, agreguoti rodikliai), elementų grupavimo būdai, informacijos šaltiniai ir kriterijai naudojami šiai imčiai išrinkti. Nurodoma, kaip išrenkama tikimybinė imtis (paprastoji atsitiktinė, sluoksninė, lizdinė ir kt.). Aprašoma, kaip ir koku pagrindu (pvz., Gyventojų ar Statistinio ūkio subjektų registrų, kitų duomenų bazių) sudaromas ėmimo sąrašas ir kokia yra jo atitiktis tiriamajai visumai (populiacijai). Aprašomas imties planas ir išsamiai nusakoma imties išrinkimo schema.

Aprašomi įverčių skaičiavimo metodai ir kaip naudojama papildoma informacija. Aprašomi statistiniame tyrime taikomi kiti specifiniai metodai (pvz., balansavimo metodas, matematinio modeliavimo metodai ir kt.).

Aprašoma, kokie metodai taikomi norint pašalinti sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką (pvz., sezono ir darbo dienų skaičiaus įtakai šalinti yra naudojamas TRAMO / SEATS metodas).

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

10. Nurodomi ir aprašomi pagrindiniai ir papildomi statistinių duomenų šaltiniai. Įvardijami statistiniams duomenims surinkti naudojami statistiniai formuliarai ir būdai (tiesiogine apklausa, paštu, telefonu, internetu). Aprašomos statistinių duomenų įvedimo, kodavimo procedūros, statistinių duomenų tikrinimo ir duomenų tinkamumo patvirtinimo **įrašo lygiu** etapas: trumpai paaiškinama, kaip tikrinamas statistinių duomenų teisingumas, nurodomos taikomos taisyklės (pvz., statistinių duomenų kontrolė atliekama juos įvedant, tikrinant loginius bei aritmetinius ryšius tarp tyrimo kintamųjų). Įvardijama, kokių priemonių imamas respondentams laiku nepateikus statistinių duomenų: pakartotinai klausiant respondentų, naudojant tą patį arba kitą apklausos būdą, siunčiant priminimus.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

11. Nurodomos priemonės, taikomos siekiant užtikrinti statistinių duomenų ir statistinės informacijos kokybės atitiktis reikalavimus, išsamiai aprašoma, kaip atliekamas statistinių duomenų tikrinimas ir tinkamumo patvirtinimas statistinių duomenų **masyvų lygmeniu**, redagavimas ir trūkstamų reikšmių įrašymas:

11.1. Paaškinama, kaip ieškoma išskirčių, turinčių įtakos galutiniams rezultatams (pvz., lyginimas su papildoma informacija, grafiniai metodai, išskirčių paieška, taikant matematinius metodus (kvantičių, regresijos, pasirinktinio redagavimo Hidioglou-Bertheloto ir kt.), analizuojami gauti rezultatai.

11.2. Išvardijami trūkstamų reikšmių įrašymo ar klaidingų reikšmių ištaisymo būdai – taikant loginius ar statistinius metodus (pvz., remiantis loginėmis taisyklėmis, išlaikančiomis loginius ar matematinius ryšius tarp kintamųjų, taikant kurį nors donorų, modelių ar daugiareikšmio įrašymo metodą). Jei statistinis tyrimas atliekamas taikant imčių metodus, nurodoma, kaip vertinant parametrus kompensuojamas dėl neatsakymų į apklausą atsirandantis statistinių duomenų trūkumas. Nurodomas šiam tikslui naudojamas statistinių duomenų grupavimas, pateikiamos įvertinių formulės ir paaškinami žymenys.

11.3. Paaškinama, kaip atliekama agreguotų statistinių duomenų analizė (pvz., lyginama su kitų statistinių tyrimų rodikliais).

11.4. Nurodoma, kokie statistinės informacijos kokybės rodikliai yra skelbiami metainformacijos aprašuose (konkrečių kokybės rodiklių reikšmių nereikia nurodyti, pakanka paminėti metainformacijos aprašą) (pvz., „Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, kartu paskelbiami atnaujinti metainformacijos aprašai, kuriuose pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, tikslumą ir patikimumą, savalaikiškumą ir punctualumą, palyginamumą ir suderinamumą.“).

X SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS IR ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS STATISTIKOS TIKSLAIS

12. Nurodomi ES, nacionaliniai teisės aktai ar kiti dokumentai, susiję su statistinių duomenų ir statistinės informacijos konfidencialumu. Aprašomos statistiniame tyrime taikomos statistinio atskleidžiamumo kontrolės taisyklės. Aprašant taisykles konkrečios parametru reikšmės nenurodomos. Pavyzdžiui, jei naudojama dominavimo taisyklė, tai nereikia nurodyti parametru n ir k reikšmių.

13. Jeigu statistiniame tyrime yra naudojami asmens duomenys, būtina pateikti teisės aktais nustatytą asmens duomenų apsaugos tvarkymo statistikos tikslais tvarką.

XI SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ (IVERČIŲ) IR JŲ PAKLAIDŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

14. Paaškinama, kaip iš imties statistinių duomenų įvertinamos visos populiacijos parametru reikšmės. Pateikiamos ir aprašomos parametru įverčių ir jų paklaidų skaičiavimo formulės. Paaškinami žymenys, nurodomos formulės, kurias naudojant būtų galima pakartoti įverčių ir paklaidų (dispersijų, pasikliautinių intervalų ar variacijos koeficientų įverčių) skaičiavimą. Nurodomos variacijos koeficientų reikšmės, kurias viršijantys įverčiai nėra skelbiami. Formulės pateikiamos naudojant *MS Word* funkciją *Equation* bei remiantis matematikos leidiniuose priimtomis formulų rašymo taisyklėmis. Jeigu paklaidos nėra skaičiuojamos (pvz., iš administracinių šaltinių gaunami visos populiacijos duomenys), atitinkamai pakoreguoti skyriaus pavadinimą (pvz., „**STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI**“).

XII SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

15. Nurodomos naudojamos kompiuterių programos (pvz., specialios algoritmine kalba parašytos programos, skaičiuoklė *MS Excel*, statistinių programų paketai *SAS*, *R*, *JDemetra+* ir kt.).

XIII SKYRIUS KITI SPECIFINIAI ASPEKTAI

16. Aprašomi tik konkrečiam statistiniam tyrimui būdingi aspektai, statistinės informacijos revizavimo tvarka, jei atliekama revizija.

XIV SKYRIUS STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

17. Nurodoma, kam teikiama parengta statistinė informacija, jos skelbimo terminai, pvz.:

„Statistinė informacija skelbiama pagal Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintą Oficialiosios statistikos portalą (osp.stat.gov.lt → Kalendorius) X dieną ataskaitiniam ketvirčiui (mėnesiui, metams) pasibaigus, teikiama Eurostatui ir pagal individualias vartotojų užklausas.“).

XV SKYRIUS NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

18. Abėcėlės tvarka pateikiamas metodikai rengti naudotos literatūros bibliografinis aprašas. Jeigu pateikiami ir teisės aktai, skyrių pavadinti „**NAUDOTOS LITERATŪROS IR TEISĖS AKTŲ SĄRAŠAS**“, tačiau kartoti teisės aktų, nurodytų reglamentuojančių statistinį tyrimą teisės aktų sąrašė, nereikia. Bibliografinis aprašas turi būti sudarytas tvarkingai, laikantis bendrų tokio aprašo sudarymo rekomendacijų.

XVI SKYRIUS PRIEDAI

19. Išvardijami prie metodikos pridedami nedidelės apimties dokumentai – klasifikatoriai (kurie nėra skelbti), skaičiavimo, statistinių rodiklių panaudojimo pavyzdžiai ir kt. (statistinių formulių pridėti nereikia).

XVII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Parašoma, kad, pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos statistikos departamentas, Įsakymas

Nr. [DĮ-90](#), 2022-03-30, paskelbta TAR 2022-03-30, i. k. 2022-06316

Dėl Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2021 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. DĮ-242 „Dėl statistinio tyrimo metodikos arba aprašo rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo